ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ - ୨)

108 Upanishad (Vol – 2)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । **ଉପନିଷଦ**କୁ ବେଦର **ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର** ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ '**ବେଦାନ୍ତ**' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ '**ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା** ଓ '**ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା** ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ସ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ ରହୁଥିଲା, ସେଇମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "**ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା**" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ **୧୦୮**ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ହେଲେ - **ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ**, ଓ **ଯୋଗ** । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ **ଦଶୋପନିଷଦ,** ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ **୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ**, ସେଗୁଡିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଋଗ୍ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁଦ୍ଗଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହ୍ବୃଚ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୬	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବଜ୍ରସୂଚୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଣ୍ଡିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜାବାଲ, ଜବାଲି	ଯୋଗଚୂଡାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ବେତାଶ୍ବତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍କନ୍ଦ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ବତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସନ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧ୍ୟାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ବ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଈଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ମୁକ୍ତିକା	ଜାବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାଟ୍-ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ରମ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ-ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ୍, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଲ, ଶରଭ, ଭସ୍ମଜାବାଲ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସର୍ବମୋଟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧
ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
ସଂପାଦକ
ସଂସାରଫଳ, ପଚାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା

ସାମାନ୍ୟ ଉପନିଷଦ

(Minor Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମନ୍ତ୍ରିକ ଉପନିଷଦ

(Mantrikopanisat / Mantrika Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋଡାମାରି ଗଡ, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ମନ୍ତ୍ରିକୋପନିଷତ୍ / ମନ୍ତ୍ରିକ ଉପନିଷଦ

।। ଅଥ ମନ୍ତ୍ରିକୋପନିଷତ୍ ।।

ସ୍ୱାବିଦ୍ୟାଦ୍ୱୟତତ୍କାର୍ଯ୍ୟାପହ୍ନବଜ୍ଞାନଭାସୁରମ୍ ।
ମନ୍ତ୍ରିକୋପନିଷଦ୍ୱେଦ୍ୟଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ରମହଂ ଭଜେ ।।

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦଚ୍ୟତେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ।।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

ଓଁ ଅଷ୍ଟପାଦଂ ଶୁଚିଂ ହଂସଂ ତ୍ରିସୂତ୍ରମଣୁମବ୍ୟୟମ୍ ।
ତ୍ରିବର୍ତ୍ମାନଂ ତେଜସୋଽହଂ ସର୍ବତଃପଶ୍ୟନ୍ନ ପଶ୍ୟତି ।। ୧।।

ଭୂତସଂମୋହନେ କାଲେ ଭିନ୍ନେ ତମସି ବୈଖରେ ।
ଅନ୍ତଃ ପଶ୍ୟନ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱସ୍ଥା ନିର୍ଗୁଣଂ ଗୁଣଗହ୍ୱରେ ।। ୨।।

ଅଶକ୍ୟଃ ସୋଽନ୍ୟଥା ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଧ୍ୟାୟମାନଃ କୁମାରକୈଃ ।
ବିକାରଜନନୀମଜ୍ଞାମଷ୍ଟରୂପାମଜାଂ ଧ୍ରୁବାମ୍ ।। ୩।।

ଧ୍ୟାୟତେଽଧ୍ୟାସିତା ତେନ ତନ୍ୟତେ ପ୍ରେର୍ୟତେ ପୁନଃ ।
ସୂୟତେ ପୁରୁଷାର୍ଥଂ ଚ ତେନୈବାଧିଷ୍ଠିତଂ ଜଗତ୍ ।। ୪।।

ଗୌରନାଦ୍ୟନ୍ତବତୀ ସା ଜନିତ୍ରୀ ଭୂତଭାବିନୀ ।
ସିତାସିତା ଚ ରକ୍ତା ଚ ସର୍ବକାମଦୁଧା ବିଭୋଃ ।। ୫।।

Not For Commercial Use

ପିବନ୍ତ୍ୟେନାମବିଷୟାପ୍ରବିଜ୍ଞାତାଂ କୁମାରକାଃ ।
ଏକସ୍ତୁ ପିବତେ ଦେବଃ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦୋଽତ୍ର ବଶାନୁଗଃ ।। ୬।।

ଧ୍ୟାନକ୍ରିୟାଭ୍ୟାଂ ଭଗବାନ୍ଭୁଙ୍କ୍ତେଽସୌ ପ୍ରସହଦ୍ୱିଭୁଃ ।
ସର୍ବସାଧାରଣୀଂ ଦୋଗ୍ଧ୍ରୀଂ ପୀୟମାନାଂ ତୁ ୟଜ୍ୱଭିଃ ।। ୭।।

ପଶ୍ୟନ୍ତ୍ୟସ୍ୟାଂ ମହାତ୍ମାନଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣଂ ପିପ୍ପଲାଶନମ୍ ।
ଉଦାସୀନଂ ଧ୍ରୁବଂ ହଂସଂ ସ୍ନାତକାଧ୍ୱର୍ୟବୋ ଜଗୁଃ ।। ୮।।

ଶଂସନ୍ତମନୁଶଂସନ୍ତି ବହ୍ୱୃଚାଃ ଶାସ୍ତ୍ରକୋବିଦାଃ ।
ରଥନ୍ତରଂ ବୃହତ୍ସାମ ସପ୍ତବୈଧୈସ୍ତୁ ଗୀୟତେ ।। ୯।।

ମନ୍ତ୍ରୋପନିଷଦଂ ବ୍ରହ୍ମ ପଦକ୍ରମସମନ୍ୱିତମ୍ ।
ପଠନ୍ତି ଭାର୍ଗବା ହ୍ୟେତେ ହ୍ୟଥର୍ବାଣୋ ଭୃଗୂତ୍ତମାଃ ।। ୧୦।।

ସବ୍ରହ୍ମଚାରିବୃତ୍ତିଶ୍ଚ ସ୍ତମ୍ଭୋଽଥ ଫଲିତସ୍ତଥା ।
ଅନଡ୍ୱାନ୍ରୋହିତୋଚ୍ଛିଷ୍ଟଃ ପଶ୍ୟନ୍ତେ ବହୁବିସ୍ତରମ୍ ।। ୧୧।।

କାଲଃ ପ୍ରାଣଶ୍ଚ ଭଗବାନ୍ମୃତ୍ୟୁଃ ଶର୍ବୋ ମହେଶ୍ୱରଃ ।
ଉଗ୍ରୋ ଭବଶ୍ଚ ରୁଦ୍ରଶ୍ଚ ସସୁରଃ ସାସୁରସ୍ତଥା ।। ୧୨।।

ପ୍ରଜାପତିର୍ବିରାଟ୍ ଚୈବ ପୁରୁଷଃ ସଲିଲମେବ ଚ ।
ସ୍ତୂୟତେ ମନ୍ତ୍ରସଂସ୍ତୁତ୍ୟୈରଥର୍ବବିଦିତୈର୍ବିଭୁଃ ।। ୧୩।।

ତଂ ଷଡ୍ୱିଂଶକ ଇତ୍ୟେତେ ସପ୍ତବିଂଶଂ ତଥାପରେ ।
ପୁରୁଷଂ ନିର୍ଗୁଣଂ ସାଂଖ୍ୟମଥର୍ବଶିରସୋ ବିଦୁଃ ।। ୧୪।।

Not For Commercial Use

ଚତୁର୍ବିଂଶତିସଂଖ୍ୟାତଂ ବ୍ୟକ୍ତମବ୍ୟକ୍ତମେବ ଚ ।
ଅଦ୍ୱୈତଂ ଦ୍ୱୈତମିତ୍ୟାହୁସ୍ତ୍ରିଧା ତଂ ପଞ୍ଚଧା ତଥା ।। ୧୫।।

ବ୍ରହ୍ମାଦ୍ୟଂ ସ୍ଥାବରାନ୍ତଂ ଚ ପଶ୍ୟନ୍ତି ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁଷଃ ।
ତମେକମେବ ପଶ୍ୟନ୍ତି ପରିଶୁଭ୍ରଂ ବିଭୁଂ ଦ୍ୱିଜାଃ ।। ୧୬।।

ୟସ୍ମିନ୍ସର୍ବମିଦଂ ପ୍ରୋତଂ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଥାବରଜଙ୍ଗମମ୍ ।
ତସ୍ମିନ୍ନେବ ଲୟଂ ୟାନ୍ତି ସ୍ରବନ୍ତ୍ୟଃ ସାଗରେ ୟଥା ।। ୧୭।।

ୟସ୍ମିନ୍ଭାବାଃ ପ୍ରଲୀୟନ୍ତେ ଲୀନାଶ୍ଚାବ୍ୟକ୍ତତାଂ ୟୟୁଃ ।
ପଶ୍ୟନ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତତାଂ ଭୂୟୋ ଜାୟନ୍ତେ ବୁଦ୍ବୁଦା ଇବ ।। ୧୮।।

କ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞାଧିଷ୍ଠିତଂ ଚୈବ କାରଣୈର୍ବିଦ୍ୟତେ ପୁନଃ ।
ଏବଂ ସ ଭଗବାନ୍-ଦେବଂ ପଶ୍ୟନ୍ତ୍ୟନ୍ୟେ ପୁନଃ ପୁନଃ ।। ୧୯।।

ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ରହ୍ମେତ୍ୟଥାୟାନ୍ତି ୟେ ବିଦୁର୍ବ୍ରାହ୍ମଣାସ୍ତଥା ।
ଅତ୍ରୈବ ତେ ଲୟଂ ୟାନ୍ତି ଲୀନାଶ୍ଚାବ୍ୟକ୍ତଶାଲିନଃ ।।
ଲୀନାଶ୍ଚାବ୍ୟକ୍ତଶାଲିନ ଇତ୍ୟୁପନିଷତ୍ ।।

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦଚ୍ୟତେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ।।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

।। ଇତି ୟଜୁର୍ବେଦୀୟମନ୍ତ୍ରିକୋପନିଷତ୍ସମାପ୍ତା ।।

Not For Commercial Use